ANÆMIA THEORETICE ET PRACTICE PERLUSTRATA.

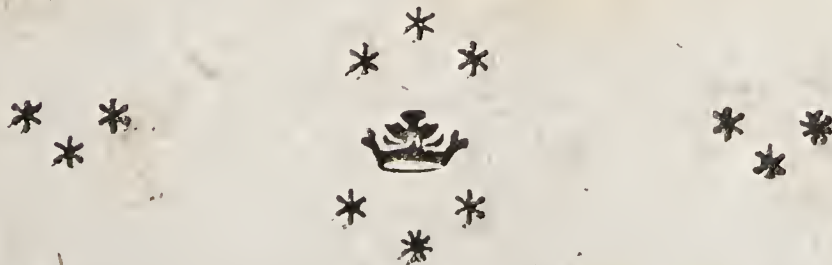
QUAM
PERMITTENTE
GRATIOSA FACULTATE MEDICA,
PRAESIDE

CHRISTIANO LUDOVICO MOEGLING,
MEDICINÆ DOCTORE, EJUSDEMQUE PROFESSORE PUBL. ORD.

PRO SPECIMINE ACADEMICO
PUBLICO COMMILITONUM EXAMINI
SUBMITTET
AUCTOR RESPONDENS

CHRISTOPHORUS GODOFREDUS PICHLER,
Brackenheimensis.

AD DIEM JUNII. MDCCLVI.

TUBINGÆ,
TYPIS BAUHOF - ET FRANCKIANIS.

Σ. Θ.

§. I.

Optime monet Cl. Fr. Hoffmannus in Comment. de differentiis inter doctrinam Medico-Organicam & Medico-Mechanicam: " Nihil vero magis huic sententiæ, Plethoram esse universalem fere morborum causam, adversatur, quam quod subinde videmus, ex nimia & enormi sanguinis & humorum profusione, e. gr. per Menses in fœminis & hæmorrhoides in viris longe majora mala imminere, quam ex Mensium vel hæmorrhoidum retentione, nam propter summam virium imbecillitatem quæ exinde in omnibus actionibus visitur, presso pede sequentem quandoque celerrime enormiter & cum impetu fit Syncope, imo convulsio sæpissime sequitur. Si vero sanguinis profusiones nimiæ diutius affligunt, potius tumores Oedematosi, Cachexia, Hydrops, tabes, hectica sequuntur." Tam graves enim oriuntur ex defectu sanguinis morbi, quam graves a plethora unquam extitere, quin vel obiter hunc statum pensitantibus statim concludere licebit, morbos inde pullulantes sæpius graviores & curatu difficiliores esse, plusque temporis requiri illis ex plethora ortis. Cum itaque morbi ex Anæmia s. defectu sanguinis orti non quidem adeo rari sint, causas eorum vero ex Plethora deducere plurimi Medicorum studeant, placuit, Anæmiam pro specimine Academico seligere, ejusque causas, Signa & Diagnostica & Prognostica pro ingenii modulo studiose perscrutari. Et quo intimius accuratiusque exponatur, lubet usitatum hactenus in scholis Medicis servare ordinem, dissertationisque ab Ætymologia Nominis initium facere. Anæmia igitur recte derivatur ab α. privativo & vocabulo αἷμα, sanguis, quasi diceretur sine sanguine; utut homines plane sine sanguine vivere

ne-

nequeant; Sed penes Medicos vocabulum adeo receptum eſt, ut ſignificet ſtatum ſanguinis, non quidem plenarie, præternaturaliter tamen deficientem in quantitate, ſic, ut commode Anæmia definiri poſſit, quod ſit penuria ſeu defectus ſanguinis per univerſum Corpus debitæ nutritioni, ſanitati ac robori conſervando inſufficiens.

§. 2.

Quivis facile agnoſcet, anæmiam differre quoad Genus & ſpecies; liceat ergo Generalem æque ac ſpecialem hujus affectus morboſi differentiam paulo prolixius inveſtigare. Sub generali differentia ea intelligitur qua Anæmia à congeneribus affectibus diſtinguitur, ſpecialem vero appello eam, qua Anæmia ipſa, non ſolum duratione & diverſo gradu, ſed & ratione ſpeciei, maximeque notabilium ſymptomatum & Phœnomenorum, quodammodo à ſe ipſa differt.

§. 3.

Quoad Generalem differentiam diſtinguitur ergo Primo à Temperamento phlegmatico, quod in hoc habitus Corporis magis ſit laxus atque mollis, & ſanguis in abſtracto conſideratus multa ſubſtantia aquea Seroſa dilutus & attenuatus, in illa vero, i. e. Anæmia habitus corporis magis conſtrictus à defectu ſanguinis in concreto conſiderati; differt ſecundo à Cachexia, quod in hac magis vitium ſit in qualitate ſanguinis, in Anæmia vero in quantitate deficiente, utut non negandum, Anæmiam ſæpius cachexiæ præambulum eſſe, præcipue ſi hæmorrhagiæ enormes præpoſtera methodo per adſtringentia præmature ſuppreſſæ, aut læſis debilitatisque viſceribus concoctioni, Diſtributioni & Depurationi ſanguinis dicatis, varia cruda concoctu difficiliora deglutita ſint.

§. 4.

In explicatione differentiarum ſpecialium primo occurrit Idiopathica, ſive illa, quæ immediate ex quacunque hæmorrhagia enormi vaſa ſanguifera juſto plus deplet, cui opponitur 2do ſymptomatica, quæ tanquam accidens alii cuidam prægreſſo morbo præcipue acuto supervenit. Tertio Venerea, quæ ex abuſu Veneris totum ſyſtema nervoſum debilitat, atque ſucceſſu temporis ipſum fluidi nervei fontem, ſanguinem puta, ſolvit atque depauperat.

Quarto

Quarto obſtructa, quæ ab obſtructione Glandularum Meſeraicarum, qua Chylus debita quantitate ad maſſam ſanguineam deferri nequit, dependet, cui adſociare licebit Quinto verminoſam, qua Chylus, etiamſi optime præparatus, à vermibus in Inteſtinis latentibus intercipitur; denique ſexto famelicam in iis, qui ex inopia alimentorum diu famem ferre coguntur; Denique quævis harum ſpecialium diſpeſcitur in recentem & inveteratam: per priorem illam intelligo, quæ paucorum dierum vel ſeptimanarum ſpatio durat, & uti levioribus ſtipatur ſymptomatibus, ſic & facilius debellari poteſt, cum poſterior longiori plurium Menſium decurſu obfirmata gravioribus moleſtiis non ſolum ægrum ſed & Medicos divexet.

§. 5.

Utut Anæmia in genere in quæcunque cadere poſſit ſubjecta, nempe tam in juniores & ſeniores, in fœminas & viros, in vitæ ſedentariæ & otioſæ lautæque diætæ deditos æque ac laborioſos & viliori diæta contentos, in homines temperamenti activioris ſanguineo-cholerici aut viciſſim, quam in Subjecta temperamenti ſegnioris Phlegmatici aut Melancholici; attamen non negandum, hoc vel illud ſubjectum magis ad hunc morbum propendere. Lubet ergo ſecundum receptum ordinem pertractare, atque à diſponentibus initium facere; Hæ triplicis claſſis ſunt, 1. ſic dictæ naturales, 2. non naturales, 3. præternaturales.

§. 6.

Ex Claſſe naturalium occurrit 1. ætas, cujus intuitu juniores in genere præ ſenioribus, in ſpecie autem adoleſcentes ab Anæmia frequentius corripiuntur, cum uterque ſexus ab 18. ad 48. 49. 50. annos variis hæmorrhagiarum ſpeciebus interdum afficiatur. Quod autem fœminæ præ viris, qui tamen non plane excluduntur (id quod cauſarum naturalium II. eſt) ad Anæmiam plus diſpoſitæ obſerventur, mere evacuationibus anomalicis, facileque, levi nempe data cauſa, excedentibus innititur; Cum igitur in virili ſexu hæmorrhagiæ naturales non adeo frequentes, in ſequiori vero quaſi ordinariæ & naturales ſint, mirum inde non eſt, quod in fœminis frequentius, quam in viris excedant. Quoad tertiam, in temperamentis reſpectu diſpoſitionis ad Anæmiam hæc ſubeſt ratio, quod in activioris temperamenti ſubjectis, qualia ſunt Sanguineo-Chole-

 rici

rici & Cholerico-Sanguinei ob ſanguinis abundantiam & ſulphurearum partium in ſanguine copiam proclivitas inſignis deprehendatur ad orgaſticas humorum exæſtuationes, & has inſequentes effuſiones ſanguinis hæmorrhagicas excedentes, quas preſſo pede Anæmia inſequitur. Quomodo vero cauſarum naturalium quarta, nativa ſcilicet certarum Corporis partium diſpoſitio, ad producendam Anæmiam contribuere quid valeat, mecum diu cum animo voluto, mihi ne unica quidem evidens apparuit ratio. Id quod & de Cauſarum naturalium quinta, hæreditaria nempe diſpoſitione, valet & intelligi poteſt. De cauſarum naturalium ſexta, vitæ nempe regimine, quoque nulla in mentem venit, quæ ad Anæmiam diſponere ulla ratione poſſet.

§. 7.

A cauſis naturalibus progredior ad Cauſas, vel rectius ſic dictas, res non naturales. Primam ergo, aërem nempe, quod concernit, is nimio Calore ſanguinem inteſtine & orgaſtice commovet ob inhærentes particulas ſulphureas & agiles, atque junctis particulis humidis tanto promptius motum inteſtinum diſſolutorium producere, & ad Anæmiam viam ſternere valent; cui conſentire videtur Cl. Boerhaave in inſtit. Med. ſpeciatim αἰτιολογία παθολογικῆς pag. mihi 379. §. 746. non minus in Nenteri Pathologiæ Medicæ parte Generali Sect. II. cap. XI. membr. III. de cauſis morborum non naturalibus, ubi pag. 224. duo Exempla reſolutionis maſſæ ſanguineæ per calorem exceſſivum in Nautis allegat, quorum alter per potiunculas acidas ex ſuccis cum ~~u ⦶tri dulci & aqua Cinnam. Cydoniata paratas reſtitutus, alter vero mortuus eſt.

§. 8.

Cibum & potum quod concernit, reſpectu hujus diæta potiſſimum tempore hæmorrhagiarum præſentium vinoſa, qua facile in excedentes ſtimulantur, nimisque ſpirituoſa & aromatica præcipue in temperamentis activioribus de inducenda Anæmia ſe ſuſpectam reddit. Deinde certum eſt, in infantibus maxime nocere pulmenta illa lactea, ſtudioſe ſpiſſiora cocta, quibus nimis de athletico tenellorum habitu ſolicitæ Matres, obſtetrices, Nutrices adeo ſæpe tenerum ventriculum replent, ut calore ſic dicto nativo ventriculi, accedente tenera adhuc ſtructura, hocce ſpiſſius juſto

 plus

plus pulmentum vix ac ne vix quidem in eam, quam deberet, perfectionem concoqui atque resolvi queat; accedentibus igitur aliis causis disponentibus sæpissime vera proxima & mediata causa obstructionum Glandularum Meseraicarum exoritur, à qua deinde illa frequens in praxi Clinica occurrens Infantum Atrophia testante Hoffm. in Fundament. Pathol. spec. Sect. IX. Cap. IV. §. 1. 5. & 6. dependet. Denique & alimenta deficientia huc referri debent, si nempe tali misero ob inopiam alimentorum actiones vitæ persistentes solidas Corporis partes deterunt, destruunt, consumunt, subtilissimas humorum dissipant, repetito continenter attritu solvunt.

§. 9.

De motu corporis quivis facile perspiciet, quod, uti motus naturales moderati sanguinem attenuant & resolvunt in serum, sic motus excedentes sine notabili ipsius quoque sanguinis imminutione peragi non possint. Id quod non minus de vigiliis valet, quibus non modo humores nimium rarefiunt, sed & Liquidum nerveum ~uosum plus justo consumitur teste Boerhav. in Institut. Med. p. mihi 386. §. 768. sicque posteriore in reliquas præcipue nervosas corporis partes haud rite influente, robur partium destruitur, coctiones, nutritionesque impediuntur, sed & peracta per continuum attritum rarefactione successive, quoad quantitatem æque ac qualitatem imminuitur, annotante Hippocrate Aphorismor. L. II. aphorism. III. Somnus & vigiliæ, utraque, si immoderata sint, malum.

§. 10.

Majorem adhuc contemplationem ad producendam Anæmiam merentur Excreta & Retenta, hoc est, humores, qui ceu inutiles vel quotidie sub variis excretionum speciebus proscribi, vel tanquam utiles & ad nutritionem ac conservationem Corporis necessarii in eo retineri deberent. Sub priore Classe videlicet excernendorum ratio habenda est inprimis quidem vel naturalium vel artificialium sanguinis evacuationum, quæ perversa methodo promotæ aut alia ex causa sponte excedentes sæpe numero Anæmiæ januam aperuerunt; Quorsum etiam referri debent Diabetes, salivatio nimis longa & copiosa, morbi acuti, Synovia, variæ Diarrhœarum species, quæ singula ad producendam Anæmiam non

contemnendam habent efficaciam. Eodem modo exactior docuit observatio, quod ipsæ etiam sanguinis evacuationes artificiales per V. S. si vel justo plus copiosius admissæ, aut præter exigentiam nimis iteratæ fuerint, similem post se reliquerint effectum, de qua legi meretur Dissert. Eliæ Rudolph. Camer. de abusu V. S. onum hîc Ao. 1715. habita.

§. 11.

Denique inter animi pathemata ad anæmiam disponit desiderium vehemens per tempus quoddam continuans, à quo pulsus cordis sæpe ad palpitationem cordis usque vehementissimam intenditur, excretiones periphericæ sequuntur, ab hisce vero demum appetitus & somnus prosternuntur, corpus contabescit, & vires in totum dejiciuntur; cujus rei luculentissimum testimonium nobis præbet affectus ille, qui Helvetiis proprius adscribitur, & Nostalgia, das Heimweh, vocatur.

§. 12.

Superest, ut de Causis etiam præternaturalibus, seu rectius, violentis, brevem faciam mentionem, quarum præcipuæ sunt vulnera quæcunque sive sclopetaria sive cæsim aut punctim inflicta, non minus ictus vel lapsus violenti, aut graviores contusiones eæque repetitæ in Corporis truncum, quæ singula per hæmorrhagiam internam Anæmiam sæpius excitaverunt; tandemque varii morbi prægressi, ut fluxus hepaticus, diarrhœa, dysenteria, sudores nimii; abusus Veneris, Lucubrationes diuturnæ, vermes, inedia.

§. 13.

Ex his præsuppositis causis disponentibus justo major consumitur sanguis vel citius v. gr. per hæmorrhagiam qualemcunque enormem, vel tardius sive sensim sensimque per interceptionem Chyli à vermibus, vel per obstructionem Glandularum Mesenterii, vel per resolutoriam consumtionem ejus in variis Excretionum speciebus, quæ causæ utique proximiores vocantur, è quibus dein tanquam è prono alveo ipsa proxima promanat, quod nempe sanguis ipse quantitate pro nutriendo & conservando Corpore debita deficiat.

§. 14.

§. 14.

Ex modo dictis, dum Anæmia formaliter in defectu sanguinis consistit, quam modo strictura in omnibus totius Corporis partibus apparens consequitur, distinctio utique facienda est inter subjectum Anæmiæ primarium & secundarium. Primarium ipse constituit sanguis, humor ille universalis, de quo maxime apposite dicitur, esse vitæ Thesaurum &, secundum sacras litteras, sanguini inesse vitam. Si ergo ejus consideres substantiam, aut partes constituentes, deprehendes, eas ex sulphure, terra, & aqua constare, atque memor sis, vehiculum esse materiæ nutritionis, non potest non, quin & aliæ corporis partes ab hujus principalis humoris deficiente quantitate afficiantur. Secundarium ergo Anæmiæ Subjectum sunt reliquæ partes fluidæ & solidæ, exhausto enim fonte spirituositatis deficit & Tonus partium solidarum pro retinendorum retentione & excernendorum excretione, fibræ & partes musculosæ collabuntur, adeo, ut sæpius more Phthisicorum faciem Hippocraticam referant.

§. 15.

Superest, pauca adhuc de signis disserere; Inter hæc maxime considerantur Diagnostica & Prognostica. Diagnostica quod concernit; A priori Anæmiam prodit qualiscunque prægressa hæmorrhagia enormis sive naturalis sive artificialis sive violenta, sensim & repetitis vicibus, sive subitanee & cum impetu facta teste Stahl. Colleg. pract. Sect. 1. Membr. V. §. 1. pag. mihi 561. in verbis: Wo ein Mensch in kurtzer Zeit viel Geblüth aus dem Leibe lässet, oder wo dessen Hæmorrhagiæ lange anhalten, oder indem sie starck erscheinen, kurtze Periodos machen, nicht lange inne halten, sondern allzubald wieder kommen, da kan es nicht anders seyn, des Geblüths im Leibe muß weniger werden: und dieser Mangel hat so dann Ersetzung oder Cur nöthig. Quam hæmorrhagiam mox excipit pallor faciei, aliarumque partium, quæ florido alias colore præditæ erant, hunc insequitur caloris naturalis imminutio, ita ut tactu judice externa satis frigida deprehendantur, quam non potest non habitus Corporis constrictio insequi, unde homines admodum macilenti apparent; cui accedit, summa debilitas sive virium

 maxima

maxima suppressio, ita ut artus vix movere queant. Ab his in visceribus occurrunt notabiles subsidentiæ & constrictiones, unde visceribus læsis secretiones & excretiones maxime læduntur, id quod eo facilius contingit, si adstringentia fortiora copiosa, ut & opiata juxta communem Methodum ægrotis in hæmorrhagiis exhibeantur. Porro dignoscitur vel ex prægressa vel adhuc continuante inedia diuturna, non minus ex defectu appetitus à morbo, ex penuria alimentorum, ex parciori enim Ciborum assumtione parca quoque sanguinis Copia præparatur & generatur, quam plerumque quoque somnolentia, tremores, Lypothymiæ comitantur, quibus accedunt Convulsiones, singultus, teste iterum Hipp. L. V. §. XXXIX. Convulsio nascitur vel a plenitudine vel ab inanitione, eodem etiam modo singultus.

§. 16.

Prognosin quod attinet, notandum, quod, re probe pensitata, non liceat a sententia Cel. Frid. Hoffmanni desistere, qui in Commentario dicto quoad prognosin sequentia profert, quamcunque enormem hæmorrhagiam insequi tumores œdematosos, Cachexiam, hydropem, tabem, hecticam. cum ait, " Dein quotidiana & indubia confirmat experientia atque observatio, graves " & periculi plenas ægritudines eos subinde sequi, qui modo ex " morbo, febri acuta continua vel intermittente à gravi hæmorrhagia in puerperio, abortu, aut vulneratione gravi emersere, " cujus generis sunt phthisis, lenta febris, tumores hydrops, affectus spastici, Colici hypochondriaci, hysterici, cum tamen " certissime in talibus Corporibus plus deficiat, quam excedat " sanguis, cum nempe per nimias profusiones & febres consumtus sit. " Atque hic cum omni veritate dici potest vetus illud proverbium, " Principiis obsta, sero Medicina paratur ", virium enim imbecillitas, quo per majus tempus sibi relinquitur, eo gravior curatu redditur & vicissim; Observatur quoque, sanguinem facilius restitui post hæmorrhagias nimias sponte cessantes, quam adstringentibus tractatas, difficilius verò restituitur sanguis deficiens, si viscera, coctioni alimentorum, eorumque præparationi inservientia, simul læsa sint.

§. 17.

Denique ex Anæmia ſibi relicta utplurimum ſtaſes, cachexiam, Apepſiam, hydropem aliosque morbos non contemnendos profluere, & periculoſas ſtagnationes, & partium reſolutiones oriri, ſatis elucebit ponderanti ſecum, ab omni Anæmia ventriculum primas vias & reliqua viſcera, coctioni, diſtributioni & depurationi inſervientia, non minus totum ſyſtema nervoſum valde debilitari; Convulſiones vero & ſingultus Anæmiæ ſupervenientes teſte Hippocr. L. V. §. 3. mala ſunt. "Quæ, ait, ex nimia ſanguinis profuſione incedit convulſio vel ſingultus, malum". Et polypi tandem naſcuntur teſt. Hoffm. Medic. Rat. Syſtemat. Tom. IV. Part. IV. Cap. X. §. 16. "Verum enim vero, inquit, non minus nimia ſanguinis abundantia, quam ingens ejus inopia ad obſtructiones & concretiones polypoſas viam pandit facillimam. Hinc mihi à magnis crebriusque repetitis hæmorrhagiis ſæpiſſime morbos ex polypo ortos advertere licuit. Dum enim fibræ ob nimiam diſtenſionem laxiores, porique redditi ſunt ampliores, omnis generis craſſos viſcidosque humores transmittunt, qui polypis progignendis apprime exiſtunt idonei.

§. 18.

Magnis nunc paſſibus ad finem hujus diſſertationis propero, atque ad Curationem aliquam inſtituendam me accingo, quæ pro varietate Cauſarum varia eſt; reſpectu vero urgentium ſymptomatum in Cura palliativa duabus potiſſimum indicationibus abſolvitur; Quarum prima eſt, ut in ipſo paroxyſmo Lypothymiæ motus Cordis per convenientia & efficacia remedia citiſſime reſtituatur. Altera, ut extra paroxyſmum cauſis tollendis invenire remedia accommodata, atque recurſum impedire ſtudeamus. Primæ indicationi ſatisfit, in convenienti ſitu ægrum ſervando, nempe nec nimis demiſſo, nec nimis elato, dein ad influxum ſpirituum reſtitantium invitandum externis remediis, penetrante virtute præditis, partes ſenſibiles irritando, quo fine prodeſt, ſi aqua frigida facies inſpergatur, Labia ⊖e culinari fricentur, naribus potens acetum cum balſamo vitæ ſeu aqua apoplectica applicetur, vel ipſis ⊖ Λ cum oleis Cephalicis Ruthæ, Menth. Lavendul. imprægnatum, adhibeatur. Nec quoque de nihilo erit, oculorum palpebras cum

aliquot

aliquot aquæ ∽uosæ seu balsami vitæ guttulis allinere, totamque pectoris Regionem & reliquas partes extremas pannis calidis, aqua quadam roborante imbutis, fortiter fricare.

§. 19.

Si demum hisce adhibitis ad se redire incipiunt ægri, interna quoque remedia refocillandis viribus dicata exhibere, convenit. Hoc nomine præclari usus est vinum optimæ notæ maximeque vetus Rhenanum, quod omnium fere virtutem superat longissime. Neque egregio effectu destituuntur aquæ spirituosæ & aromaticæ, ad quas præcipue aquæ Cinnam. Lilior. conuall. rosar. meliss. Cortic. citri, ⊙rant. cum & sine vino paratæ debent referri, porro in Cura Anæmiæ ejusque ακμη, cum nempe sanguis fere penitus exhaustus sit, juxta effatum Hippocratis L. II. §. 11. facilius est refici potu, quam Cibo ". Cibi tenuissimi atque ad sanguinem floridum ingenerandum & restituendum præter usum continuum modo recensitorum Analepticorum alimenta nutrientia evchyla tamen, quo nomine summe merentur commendari juscula carnium gelatinosa, ex pedibus vitulinis, bovinis, Gallinis, Gallis Gallinaceis, C. C. & Ebore, Cancris fluviatilibus sine & cum taleolis citri, pauxillo Macis, & aliqua vini portione in olla cooperta parata, Hordeum, Oryza, pineæ, amygdalæ, Emulsiones ex amygdalis & pineis cum saccharo paratæ, quo etiam referri potest potus Succoladæ temperatus.

§. 20.

Successu temporis, cum nempe sanguis augetur, admittantur lacticinia, ova sorbilia, Carnes tam vetabilium v. gr. Gallinarum, perdicum, Columbarum, quam quadrupedum; dein & aromatica in substantia interne magis prosunt (omnis abusus tamen excluditur) qualia sunt Cinnam. caryophyll. Zingiber, Nux moschata Crocus, non minus supra laudatæ aq. destillatæ, Confect. alkermes, Sacch perlat, moschus, ambra, macis, uti & acida lenissima v. gr. ∽ 9 ⦶tri dulc:, ⊖li dulc: in refracta dosi, aquæ minerales, ⊖licis ♂libus particulis impragnatæ, Serum Lactis cum & sine acido, mala citrea, & ex his expressi succi & parati Syrupi. Panis sit triticeus, bene fermentatus & coctus. Potus denique concedatur magis ∽uosus. Si cui placeat, ob nauseam jusculorum, Infusum

Theæ

Theæ forme, parari poteſt ex Hb. veronic: meliſſ: betonic, Cinnam: ſem: fœnic, Cubebis, anis: ſtellato, Hb. & floribus ſalviæ, roſar. Tunic: vel eſſent: balſamic: temper: Hoffm. cum alexipharmaca Stahlii remixta.

§. 21.

Cumque ab Anæmia æque ac à Plethora variæ ſtagnationes & ex his ſpasmi convulſionesque oriantur, his præſentibus occurrendum ⦶ſis, nervinis, reſolventibus v. gr. ⚵e antiſpaſm. ⦶ſo, ♀ro ⊖lato, ⦶tro depur. ⚵e factit. cui pro re ſolvendo ſanguine ſtagnante ſubjungi poteſt infuſum ex variis reſolventibus modo dictis vel etiam H:bis capillaribus, quibus tanquam potens ſanguinem concretum reſolvens addi poſſunt flor. Arnicæ. Pro æquali diſtributione humorum & tranſpiratione promovenda Mixtura tonica Stahl. ex ~u C. C. & TRa ✱ii ♀ris: vel alexipharm. Stahl. temp. pro mitigando ſpasmo Liquor Miner. anodyn. Hoffm. vel M. Pill. de Cynogloſſo.

§. 22.

Si Anæmia, a diuturna, eademque per alvum evacuatione ortum ſumſerit, præter moderata Theriacalia ac anodyna, analeptica quoque v. gr. Liq. min. anodyn. Hoffm. Lac calidum vel Decoctum Hordei c. amygdalis, vitello ovi & Croco paratum, Pulv. ſtomachic. Birckm. Eſſ. & ⚵es carminat ex Cortic. ☉rantior. Sem. anis. fœnic. Hb. Menth. Cort. Caſcarill. Zingib. Nuc. moſchat. ~u ⦶tri dulc. ⊖li dulc. vina generoſa modice uſurpata, annexa pariter ſupra laudata diæta tenui.

§. 23.

In cura anæmiæ a vermibus unice eo diſpiciendum eſt, ut vermes, in tenuibus inteſtinis hærentes, Chylumque intercipientes, expellantur. Laudantur quidem varia acida, amara, ſalina, ſpecifica ex Gummatibus & radicibus bulborum, inter quæ tamen eminent, tanquam ſingularia ſpecifica, ♀rius dulc. vel aqua ♀rialis, ⚵is contra vermes officin. ſtratagema illud medicum, per ſuperiora amara aſſumendo, atque ſic ad inferiora propellendo, per inferiora vero dulcia injiciendo, quo magis, magisque ad exitum

provocentur. Hiſce vero expulſis facile per ſupra præſcriptam diætam denuo ſanguis ingeneratur & tonus reſtituitur. Sed hæc ſufficiant de Anæmia à vermibus, tranſeo ad aliam Anæmiæ ſpeciem ex Veneris abuſu ortam.

§. 24.

Abuſus Veneris, uti fluidum nerveum ab initio diſſipat, ſic ſub continuato abuſu tandem ipſas ſanguinis particulas reſolvit, quæ, ſi reſtitui debeant, ante omnia Canon ille, " abſtine & efficies, quod Medicina nequit ", injungi debet; Cum vel fortiſſima, penetrantiora, ♉uoſa confortantia, uti & Cibi maxime evchyli Tonum & ſanguinem reſtituere vix queant, niſi tales ab abuſu abſtineant, ut potius illa calida & Cibi laudabiliſſimi magis ad Venerem excitent & ſtimulos magis augeant; facile autem pro extinguendis ſtimulis ſubvenire poſſumus ſic dictis antivenereis, quæ ſunt acida ⦶ſa, varia vegetabilia v. gr. Nymphæa, acetoſa, papaver, Cucumis, Lactuca & in ſpecie Rutha, præparata acida, ſucci acetoſæ, Citri, Cucumeris, Limonum, plantag. portulac: Sub hac Cura felicius ſanguis, & Tonus, reſtituitur.

§. 25.

Sequitur nunc ultima Anæmiæ ſpecies, obſtructa nempe, præcipue ab obſtructione Glandularum Meſenterii, ſive ab obviſcatione vaſorum lacteorum, chylum & lympham ex inteſtinis per Meſenterium ad Ciſternam ſeu Receptaculum Chyli deducentium, ſive ab obſtructione ductus Thoracici, qui Chylum ex his & Lympham e vaſis Lymphaticis per Thoracem ad venam ſubclaviam & ipſum ſanguinem transfert, vel ab ipſa induratione & infarctu vel ſcirrho pancreatis orta; quibus obſtructionibus ſubveniendis, (cum potiſſimum a Cibis craſſis viſcidis, magna Copia ingeſtis, vel etiam copioſorum adſtringentium uſu contra varias Diarrhœarum & hæmorrhagiarum ſpecies oriatur,) commode opponuntur potus tenues, temperati Cibi parciores tenuiſſimi; E pharmacevtico fonte, laxantia digeſtiva è rad. Rhab. Salibus junctis incidentibus reſolventibus, abſtergentibus, deobſtruentibus, qualia ſunt ⊖ anglicanum, ſedlicenſe, ⊖ia neutra. Porro Radices ari, Cichorei, taraxac. pimpinell. & 5. aperientes. Hb. fumar. heder.

heder. ▽. hyssop. nasturtii, saponariæ, scabios. scord. Cent. min. Genistæ, Gummi ammoniacum, sagapenum, Millepedes, serum Lactis, Acidulæ, Balnea, è quibus variæ formulæ componi possunt; facta vero resolutione pro Tono & sanguine restituendo vel mixtura Tonica Stahl. vel ℞a ♂t. Ludov. uti possunt, de reliquo supra dicta via incedendum est.

§. 26.

In omni Anæmia à quacunque causa orta animi pathemata semper, nimium gaudium æque ac tristitia, evitentur, & quasi incuria tranquillitas adsit, restitutis paulisper viribus prodest etiam motus Corporis moderatus, aër fugiatur humidus, uti & humidus & calidus, ad novas exæstuationes & resolutiones disponens.

§. 27.

Restituto sanguine sponte apparent excretiones necessariæ, quod si tamen emaneant, lenissima stimulantia, cujusmodi sunt, Pill. Becch. pill. polychrest. secundum Dispensat. Wurttemb. sufficient, quæ versus tempus specialissimum non nisi refracta dosi exhibenda sunt.

§. 28.

Quoad Cautelas; tempore Anæmiæ caveant sibi ægroti a vehementibus sonis Campanarum, bombardarum, tympanarum, tubarum, nec iis propius accedant, cum facillime surditas insequi queat.

§. 29.

Calor & splendor ☉lis evitetur ab iis, quibus Caput imbecille est & vertiginosum.

Hæcce de Anæmia disserere volui, multa quidem adhuc dicenda restant, sed hæc pro ingenii modulo sufficiant; Deo Ter Optimo Terque Maximo pro concessis viribus sit Laus Honor & Gloria.

TANTUM!

NOBI-

NOBILISSIMO ac PRÆSTANTISSIMO

PICHLERO

SAL. PLUR. DIC.

PRÆSES.

OBtulisti mihi præsentem, a Te, proprio Marte atque laudabili prorsus industria compositam Dissertationem. Quo magis hæc ipsa de profectibus tuis intra breve tempus hic acquisitis, luculentum exhibet testimonium; Eo magis quoque ex animo Tibi gratulor de primo hoc Academico Specimine publico. Macte porro virtute Tua, ut solida imbutus scientia medica, aliquando Experientissimi Dn. Parentis Tui de Te conceptam spem superare, atque donis Tuis patriæ multo cum fructu inservire queas. Atque ita vale, Amice æstumatissime, meque porro amare, perge. Dab. Tub. d. VIII. Jun. An. MDCCLVI.

